Į LAISVĘ

Nr. 37 Kaina 20 kap.

LEIDŽIA LIETUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTAS

1941. VIII. 5 Antradienis

Bolševikai mėgino apsupti į priekį prasiveržusias vokiečių armijas

Visi šie bolševikų mėginimai pasibaigė jų pačių apsupimu

Į rytus nuo Smolensko apsuptos sovietų kariuomenės masė galutinai sunaikinta. Ukrainoje sparniniu apsupimu atkirsti gyvybiniai priešo atsitraukimo keliai

Vyriausioji Fiurerio Būstinė. VIII-4. ELTA. DNB žiniomis, vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: **Sparniniu apsupimu Ukrainoje greitieji vokiečių ir vengrų kariuomenės junginiai atkirto gyvybiškai svarbius priešo geležinkelio mazgus. Į rytus nuo Smolensko apsuptos sovietų kariuomenės masė galutinai sunaikinta. Jos likučiai bus greitai sunaikinti.** **Vokiečių kovos lėktuvai praėjusią naktį bombardavo Maskvos tiekimo ir ginklavimo įmones ir vieną svarbų susisiekimo mazgą prie Dauguvos upės ištako.**

Kovose su Didžiąja Britanija tikslūs oro pajėgų dienos puolimai buvo nukreipti prieš geležinkelių įrengimus Anglijos pietų rytų pakraštyje. Prie Farerų salų buvo nuskandintas vienas 1.200 tonų talpos prekybinis laivas. Praėjusią naktį kovos lėktuvai apmėtė sunkaus kalibro bombomis karinius įrengimus įvairiuose Škotijos ir Anglijos rytinio pakraščio uostuose, be kitko Hullyje. Kilo dideli gaisrai.

Viduržemio jūroje vokiečių ir italų smingamieji lėktuvai rugpiūčio 2 dieną į šiaurės vakarus nuo Marsa Matruko pataikė bombomis į du britų naikintojus. Tolimesni oro puolimai buvo nukreipti į priešo sandėlius ir zenitinės artilerijos pozicijas Tobruko srityje. Per įvykusias oro kautynes buvo numušti keturi britų naikintuvai. Praėjusią naktį vokiečių kovos lėktuvai puolė karinius įrengimus prie Suezo kanalo.

Naktį į rugpiūčio 4 dieną priešo lėktuvai numetė nedidelį skaičių sprogstamųjų ir padegamųjų bombų šiaurės vakarų ir vakarų Vokietijoje. Nei kariniams įrengimams, nei apskritai karo ūkiui nuostolių nepadaryta. Naktiniai naikintuvai ir zenitinė artilerija numušė tris Vokietijos teritorijų puolusius britų bombonešius.

BERLYNAS. VIII-4 ELTA. Ryšium su vyriausiosios vokiečių kariuomenės šios dienos pranešimu, DNB iš informuotų karinių sluoksnių papildomai patyrė:

Rytų fronte per kovas Ukrainoje ir į rytus nuo Smolensko nuolat didėja belaisvių ir karo grobio kiekis.

Fronto ruožuose į pietus nuo Kijevo, į rytus nuo Smolensko ir į vakarus nuo Peipuso ežero vis dar yra apsuptos stipresnės priešo pajėgos, kurios kasdien daugiau suspaudžiamos. Suprantama, kad vokiečių karo vadovybei yra svarbu apsupti ir sunaikinti kiek galima daugiau priešo pajėgų.

Sovietų vadovybė stengėsi sa- vo ruožtu apsupti į priekį prasiveržusius vokiečių šarvuočių dalinius,

mesdama stiprias pajėgas tarp prasiveržusių kylių ir jais sekančių vokiečių divizijų.

Mėginimas suskaldyti vokiečių armijas ir sumušti atskiromis dalimis dėl vokiečių vadovybės pranašumo pavirto sovietų apsupimu.

Šios labai drąsios sovietų taktikos nesėkmė paaiškinama tuo, kad, kiekvienu atveju, vokiečių apsupimas sovietų junginių pasirodė geležinis ir nepralaužiamas, o taip pat ir tuo, kad visiems apsuptiesiems paprastai pritrūksta pastiprinimų, šaudmenų, skystojo kuro ir maisto. Taip dabar baigiasi kovos ir į rytus nuo Smolensko prieš ten apsuptuosius sovietus, juos irgi sunaikinant. Po didžiojo naikinamojo mūšio ties Baltstoge ir Minsku dar nė vienam sovietų junginiui nepasisekė išsilaisvinti iš apsupimo.

Japonijai jau nebėra jokių galimybių susitarti su Anglija ir Amerika

TOKIO. E. „Tokio Asahi Šimbun" ilgesniame straipsnyje apie Jungtinių Valstybių ir Anglijos apsupimo pastangų politiką rašo, kad tarp Japonijos iš vienos pusės ir Jungtinių Valstybių bei Anglijos iš kitos nebėra jokių diplomatinio susitarimo galimybių. Juo labiau Japonija deda pastangas naujai santvarkai Rytų Azijoje įvesti, rašo laikraštis, juo didesnė darosi Anglijos ir Amerikos opozicija, kadangi abi šalys vis dar tebesistengia išlaikyti senąją pasaulio santvarką. Nebesama jokios bazės, kuria pasiremiant Japonija, Anglija ir Amerika galėtų derėtis. Kaip Roosevelto žibalo embargo rodo, Amerika esanti pasiryžusi savo priešingą nusistatymą Japonijos atžvilgiu vis labiau didinti, Anglija, Amerika ir Čungkingas jau sudarę priešjaponišką sąjungą ir stengiasi į ją įtraukti Olandų Indiją ir Sovietų Sąjungą.

Karinės sutarties tarp Anglijos ir Čungkingo ir tarp Jungtinių Valstybių bei Čungkingo paneigimas esąs tik formalus dalykas. Tačiau esąs nenuginčijamas faktas, kad tarp šių šalių jau yra pasiektas susitarimas ir nebesvarbu esą, ar tos sutartys jau galiojančios ar dar ne.

Iš to esanti suprantama Jungtinių Valstybių laikysena Sovietų Sąjungos atžvilgiu ir Jungtinių Valstybių užtikrinimas teikti pagalbą sovietams, o taip pat gandai apie Amerikos karines bazes Sovietų teritorijoje. Nesą reikalo ypatingai nurodinėti, pabrėžia laikraštis, kokį vaidmenį vaidino Anglijos ir Jungtinės Valstybės Japonijos atžvilgiu nuo pat Kinijos konflikto pradžios. Ju priešinga laikysena esanti įvairiomis progomis įrodyta. Paskutiniuoju metu Anglija ir Amerika bandžiusios galimai greičiau įvykdyti Japonijos apsupimą sausumoje, jūroje ir ore. Tačiau Japonija pasiruošusi blogiausiems įvykiams ir dėl to galinti ramiai ir ryžtingai laukti ateities.

Anglijos ir Amerikos pasiruošimai T. Rytuose

Norima visiškai apsupti Japoniją

TOKIO. E. Pasiremiant gautomis iš Hanojo žiniomis, ten esąs „Jomiuri Šimbun" atstovas nurodo į praktiškus ir sisteminius Anglijos pasiruošimus ir, visų pirma, į sustiprintą Jungtinių Valstybių Japonijos apsupimo ofensyvą. Tuo būdu Kinija laikoma pirmąja prieš Japoniją nukreipta puolimo baze, rašo laikraštis. Anglų ir amerikiečių programa, įtraukiant į prieš japonišką frontą Čungkingą ir Maskvą, yra šitokia: 1) pastatyti daug aerodromų pietvakarių Kinijoje, taip pat Čungkinge, Kvejange ir Junane, kurie atseis 42 milijonus Jungtinių Valstybių dolerių; 2) atsiųsti į šiuos aerodromus 600 lakūnų; 3) atsiųsti 200 britų arba amerikiečių ir 100 sovietų lakūnų; 4) greitu tempu pastatyti geležinkelių liniją tarp Sibiro ir Lenčavo. Tuo būdu, rašo laikraštis toliau, Kinijos konfliktas ir Europos karas bus neperskiriamai surišti. Statyba didelio aeroporto Tubanganloje (Indijos Bengalijos provincija) rodo, kad Jungtinės Valstybės tuo pat metu atlieka pasiruošimus Indijoje ir Artimuosiuose Rytuose. Ryšium su tuo vis smarkiau sklinda gandai, kad bus steigiama oro linija tarp Čungkingo ir Kairo. Bet kuriuo atveju, manoma Hanojo politiniuose sluoksniuose, sudarius apsigynimo sutarimą tarp Japonijos ir Prancūzijos, liečiantį Prancūzų Indokiniją, tenka laukti, kad anglai ir amerikiečiai dar intensyviau rūpinsis apsupti Japoniją, visų pirma, iš pietinės ir pietų vakarų Azijos.

ANGLAI NUSOVĖ PRANCŪZŲ SAUGUMO POLICIJOS VIRŠININKĄ

PARYŽIUS. E. Po to, kai prieš penkias dienas Caene nežinomo piktadario vienu šūviu buvo sunkiai sužeistas saugumo policijos viršininko pavaduotojas, to pačios žudiko, DNB žiniomis, buvo nušautas pats saugumo policijos viršininkas. Dabar policija šį žudiką susekė ir išaiškino, kad tai yra anglas Jean Hoppleris, kuris buvo vienas veikliausių de Gaullio agentų toje srityje. Hopperis buvo pasivadinęs prancūzišku vardu ir dėl to pradžioje buvo sunku jį susekti.

ANKARA. E. DNB praneša, kad turkų tautos susirinkimas rugpiūčio 4 d. 15 val. po vieno mėnesio atostogų vėl susirinko.

MIRTIES BAUSMĖ TERORISTAMS

ZAGREBAS. E. DNB žiniomis, pirmadienį vakare oficialiai buvo paskelbta, kad pirmadienį prieš piet viena už gyvatvorės Runjanių gatvėje pasislėpusi gauja metė keturias bombas į ustašos milicijos dalinį, kurį sudarė studentai. Bomboms sprogus, buvo sužeisti 28 ustašos milicijos nariai. Keturi užpuolikai buvo vietoje suimti ir čia pat įvykusio teismo nuteisti mirti. Be to, 98 žydai ir komunistai, kaip šio užpuolimo dalyviai ir kurstytojai, taip pat šio teismo buvo nuteisti mirti. Sprendimai jau įvykdyti.

Vokietija padėtį Irane seka su ypatingu susidomėjimu

BERLYNAS. E. DNB žiniomis, ryšium su britų mėginimu padaryti tam tikrą spaudimą Irano vyriausybei dėl jos laikysenos Irane gyvenančių Vokietijos piliečių atžvilgiu, Berlyno politiniuose sluoksniuose pirmoje eilėje nurodomas vokiečių spaudos nusistatymas tuo klausimu. Taip pat tuose sluoksniuose pažymima, kad Irano vyriausybė labai aiškiai atsakė į britų reikalavimus. Tuose sluoksniuose laukiama, kokiu būdu Anglija numato daryti spaudimą Iranui prieš Reichą nukreipta prasme. Vis dėlto pabrėžiama, kad padėties plėtojimąsi Irane vokiečiai stebi su ypatingu susidomėjimu. Šiandien Wilhelmstrasseje ryšium su tuo buvo pareikšta, kad anglų fantazijų pripažinimas šiuo klausimu reikštų abejojimą Irano suverenumu.

AMSTERDAMAS. E. Anglų informacijų tarnybos pranešimu, britų aukštasis komisaras Kanadai Molcolm Macdonaldas atvyko į Vašingtoną. Spaudos konferencijoje Macdonaldas kalbėjo apie Kanados ginklavimosi pastangas. Macdonaldas Vašingtone turės pasikalbėjimą su britų ambasadoriumi lordu Halifaxu.

STOCKHOLMAS. E. Reuterio žiniomis iš Melburno, Australijos ministeris pirmininkas pranešė, kad ligšiolinis vyriausias Australijos karinių pajėgų Libijoje vadas generolas majoras sir Iven Mackay paskirtas teritorinės kariuomenės vyriausiuoju vadu.

BERNAS. E. Šeštadienį popiet istorinėje Ruetlio pievoje buvo baigtos Šveicarijos „Prisiekusiųjų Sąjungos" įkūrimo sukaktuvių iškilmės. Be vyriausybės, kariuomenės ir kantonų atstovų, iškilmėse dalyvavo dešimtys tūkstančių šveicarų iš visų šalies dalių. Po Šillerio „Wilhelm Tellio" Ruetlio scenos susirinkusieji iškilminga forma priėmė 1291 m. priesaiką. Pabaigoje Šveicarijos prezidentas Dr. Wetteris pasakė patriotinę kalbą.

PARYŽIUS. E. Nantes policija Loire — Inferieur departamente suėmė 20 komunistų, kurie varė komunistinę ir prieš valstybę nukreiptą propagandą. Daugumas suimtųjų jau anksčiau yra bausti.

Anglai jau skirsto pareigas:

Po karo Sovietų S-ga bus paskirta Europos žandaru

ROMA. E. „Europos solidarumas nebėra vien tik prestižo klausimas arba sveiko proto klausimas, bet yra staičiai apsigynimo būtinybės klausimas", rašo Stefanio agentūra dėl Londono „Times" straipsnio, pavadinto „Taika ir Galia", kuriame tas anglų laikraštis pareiškė, kad būsimoji taika bus pagrįsta ginkluota pajėga, kad tos taikos saugotojai bus abidvi anglosaksų valstybės ir kad

Sovietų Sąjunga bus paskirta Europos žandaru.

Šis planas, kaip pastebi italų agentūra, yra remiamas neįvykdomas ašies valstybių nugalėjimo hipoteze ir atidengia brutaliuosius ašies priešų tikslus. Visos tautos turinčios budėti, nes tos Europos tautos, kurios dėl savo tingumo, arba bijodamos būti įveltos į karą, arba dėl „piniginės egoizmo" nenorėtų suprasti valandos rimties, išduotų Europą ir pačios save.

Čilė dalyvaus Leipcigo parodoj

LEIPCIGAS. VIII. 4. ELTA. DNB praneša, kad Čilės ūkio vadovai, norėdami sustiprinti Čilės ūkio ryšius su Europos rinka, panašiai kaip Brazilijos ūkio atstovai, dalyvaus ateinančioje Leipcigo mugėje. Mugė įvyks nuo rugpiūčio 31 iki rugsėjo 4 d. Joje bus kolektyviai išstatyti Čilės gaminiai. Čilės ambasadorius Berlyne pranešė, kad šis jo kraštas dalyvavimas rudens mugėje esąs ženklas, jog Čilė tiki, kad kaip tik pasauliui sugrįš pusiausvyra, Europa tiek pat naudosis Pietų Amerika, kiek Pietų Amerika naudosis Europa.

Italų karių atvykimas į Rytų frontą

BERLYNAS. E. Italų ekspedicinio korpuso kovai prieš bolševizmą atvykimas į Rytų frontą nupasakojamas viename DNB gautame pranešime šitaip:

Atvykstame kaip tik laiku, kad pamatytume, kaip išlaipinami italų pulkai — daugumoje rinktinė kariuomenė iš Šiaurės Italijos sričių. Viskas vyksta su pietietišku temperamentu ir garsiais keiksmais, bet karo ir su nepaprastu tikslumu. Be paliovos išlaipinami kareiviai, iškraunamos patrankos ir stambūs sunkvežimiai, mulai, lengvieji šarvuočiai ir specialūs ryšių dalinių automobiliai.

Beeidami pro jau pradėjusią žygiuoti kariuomenę, visur matome švytinčius veidus. Iš italų kareivių šauksmų matyti, kad tie sipriūs, su pilna kariška apranga žygiuoją vyrai tikrai džiaugiasi, galį dalyvauti kovoje prieš bolševizmą.

Popiet visas miestelis sujudo. Mat, pasklido gandai, kad vadovaująs kariuomenei generolas priimsiąs italų kariuomenės paradą. Dar ilgai prieš paskirtąjį laiką tiršta žmonių minia apgula vienintelę plačią miestelio gatvę. Šalia miesto gyventojų, esant 36° karštiui pavėsyje, stovi popai ir kamiečiai, apsivilkę kailinukais ir užsimovę kailines kepures. Kalmietės moterys lenkiniaja galvos skepetėlių margumu. Visi susijaudinę šneka, gincijasi.

Žygiuojančios kariuomenės vaizdas minios nenuvilia. Grieždamas ritmingą, smarkų maršą atžygiuoja pulko orkestras ir pasisuka ties paradą priimančiu generolu. Po orkestro — sudriskusios, garbingos pulko vėliavos. Orkestrui begriežiant maršą po maršo, greitais žingsniais vienas po kito praeina pulkai. Nelygiu grindiniu dunda traktorių traukiamos sunkios patrankos. Pro saliutuojantį generolą nuūžia motociklininkai. Paskutiniai tekini prabėga, vilkdami prieštankines patrankas, su gaidžio plunksnomis ant šalmo italų šauliai — bersaglieri. Saulės kaitroje ir dulkių debesyse italų kareiviai pradingsta, žygiuodami į pirmąsias kovos linijas.

Kasgi ištikrųjų nori valdyti pasaulį? —

Tai anglai ir žydai

Įdomus „Voelkischer Beobachter" straipsnis

BERLYNAS. E. „Pasaulio viešpatavimas ir tie, kurie jo siekia", — tokią temą, kaip DNB praneša, „Voelkischer Beobachter" svarsto savo įžanginiame straipsnyje. Laikraščio žodžiais, Rooseveltas, subyrėjus visoms jo ligšiolinėms pastangoms įtikinti Amerikos tautas dėl tariamai joms gresiančio vokiečių pavojaus,

dabar daro savo paskutinį propagandos bandymą, siekdamas išprovokuoti karą.

Tuo tikslu ištisomis savaitėmis jis visokiais balsais stengiasi įtikinti Šiaurės Amerikos gyventojus, kad Hitleris norįs užimti abidvi Amerikas, kadangi jis siekiąs „pasaulio viešpatavimo". Įrodymui, tęsia laikraštis, pateikiami tokie argumentai, kad vokiečiai šiame kare beveik visą Europą paėmę į Berlyno globą ir kad vokiečių kareiviai pasirodė ne vien Afrikos teritorijoje, bet jau ir prie Azijos vartų, ir t. t. Iš to, taip pat iš to fakto, kad dvi tiek skirtingos sistemos, kaip fašistinė ir demokratinė, negalinčios drauge sugyventi, daroma toliau išvada, kad „nacizmas", norėdamas pats išlikti, turįs sunaikinti „paskutiniuosius demokratijos ramsčius". Toks šūkis yra visiškai neblogas anglų ir amerikiečių naminio vartojimo tikslams, pastebi laikraštis, kadangi niekas Amerikos tautai nėra gerai paaiškinęs, kad vokiečių karo žygiai yra ne kas kitas, kaip šachmatų ėjimai

prieš šimtakojį imperializmo polipą, kurio sunaikinimas yra ir pasilieka paskutiniojo vokiečių karo tikslas.

Toliau, vargiai bet kuris amerikietis turi supratimą apie tai, kad vokietis savo dviejų tūkstančių metų istorijoje yra pasidaręs grynas Europos vidaus gyventojas ir tokiu būdu kontinentinis žmogus, kuris apie pasaulio viešpatavimą vargiai turi bet kokį supratimą, jau nekalbant apie kokias nors svajones ta prasme. Vil dėlto toks Amerikos propagandos nesąmoningumas lengvai yra įrodomas. Kaip argumentą prieš pasakas apie vokiečių pasaulio viešpatavimą laikraštis nurodo Fiurerio knygą „Mein Kampf", kurios kiekviena eilutė įrodo, kad jos autorius yra

toks politinis galvotojas, kurio visiškai nežavi svetimų pasaulio dalių ir vandenynų užkariavimas.

Pasaulio viešpatavimo apetitai, rašo laikraštis toliau, bendrai tegali kilti tik tokiose tautose ir žmonėse, kurie gyvena prie jūrų ir iš jūrų ir dėl to ir vandenynuose yra įsirengę, arba yra nežaboti parazitai, kurie gyvena iš svetimų tautų ir žmonių išnaudojimo.

Dėl to pasaulio viešpatavimo mintis ligšiol visai nuosekliai buvo tik dviejų tautų vystoma ir iki tam tikro laipsnio įvykdyta, būtent — britų tautos ir žydų.

Kad prie jų naujausiu laiku prisišliejo ir Jungtinių Valstybių viešpataujančioji kasta, tai tik papildo vaizdą, kadangi

toji kasta yra grynai žydiškos orientacijos ir su žydais susigiminiavusi.

Tad nenuostabu, kad kaip tik iš anglų — žydų aplinkos galėjo kilti tokia absurdiška propagandos mintis Adolfui Hitleriui, kuris visomis savo esybės šaknimis yra įaugęs į savo tautos žemę ir į Vidurinės Europos erdvę, primesti siekimą užviešpatauti pasaulį.

TOKIO. E. DNB žiniomis, Domei iš Prancūzų Indokinijos praneša, kad pagrindinės japonų kariuomenės motorizuotosios dalys sekmadienį įžygiavo į svarbų strateginiu požiūriu Kambodžos miestą. Jos žygiavo paskui priešakines dalis, kurios jau šeštadienį popiet atvyko į miestą.

Žinios iš Rytų fronto

BERLYNAS. VIII. 4. ELTA. Srityje į pietus nuo Kijevo įvyko tikros lenktynės tarp sovietų dalinių, mėginančių išsiveržti iš gresiančio apsupimo, ir vieno vokiečių priešakinio dalinio, kuriam buvo pavesta užbaigti tą apsupimą. Paskutiniu momentu vokiečiai užtvėrė bolševikams kelią. Tik už keletos šimtų metrų nuo vokiečių priešakinio dalinio, įsitvirtinusio nedideliame kalnelyje, buvo matyti rezginys kelių, kurie knibždėte knibždėjo bolševikų kariuomenės voromis. Tiesioginiai šaudydamos, vokiečių patrankos apipylė sovietus šoviniais ir granatomis. Keliuose vis didėjo suirutė. Vokiečių granatos sudaužydavo vis naujas bepasirodančias priešo voras. Pasirodžius akiratyje prikrautam traukiniui, buvo ir jis bombomis sunaikintas. Galų gale bolševikams neliko nieko kita, kaip trauktis. Apsupimas buvo užbaigtas.

BERLYNAS. VIII. 4. ELTA. Į pietus nuo Kijevo veikiančios vokiečių kariuomenės žvalgybinis dalinys, kuris turėjo išžvalgyti sovietų pozicijas, kaip praneša DNB, susilaukė ypatingai didelio laimėjimo. Pelkėtame kelyje vokiečių kareiviai netikėtai užklupo čia įstrigusį sovietų automobilį. Automobilio įgula buvo greit įveikta. Paimtųjų į nelaisvę tarpe buvo šitoje srityje veikiančios sovietų brigados adjutantas. Pas jį buvo rasta svarbios medžiagos—žemėlapių su visomis sovietų kariuomenės pozicijomis, metmenų apie tos brigados stiprumą ir apginklavimą ir daugelio pulkų ir brigados įsakymų nuorašų. Pasinaudojant rasta medžiaga, sovietų brigada po kelių valandų buvo visiškai apsupta. Per vėliau įvykusias kovas ji buvo visai sunaikinta.

BERLYNAS. VIII. 4. ELTA. DNB praneša, kad vienas vokiečių artilerijos dalinys rugpiūčio 3 d. smarkiai apšaudė į rytus nuo Smolensko buvusius sovietų lauko sustiprinimus ir baterijų pozicijas. Sovietų baterijoms pradėjus šaudyti, buvo bematant matavimo prietaisais nustatyta jų buvimo vieta ir pradėta į jas taip pat šaudyti. Žudančioje artilerijos dvikovoje sovietų patrankos buvo viena po kitos nutildytos. Po to milžiniškas sprogimas parodė, kad pataikyta į dideles sovietų municijos atsargas.

Rytų fronto pietuose vokiečių lėktuvų eskadrilė sėkmingai puolė ilgą sovietų žygio vorą. Be jokios aviacijos apsaugos žygiavo viena po kitos besitraukiančios voros, motorizuoti junginiai, pėstininkų daliniai ir ilga eilė arkliais pakinkytų kariškų vežimų. Vokiečių lėktuvai žaibiškai puolė žemyn ir numetė bombas. Iš šaudmenų ir skysto kuro vežimų pakilo 4 didžiulės liepsnos. Paniškos baimės pagauti, arkliai puolė į visas šalis. Arkliai ir vežimai užkliuvo vienas už kito, ir kilo baisiausia maišatis. Į žmonių ir vežimų raizginį lėktuvai atskrisdami mėtė toliau bombas. Nusileisdami žemyn, jie šaudė iš kulkosvaidžių į bėgančius į visas šalis bolševikus, padarydami jiems didžiausių nuostolių. Betyrinėdami vėliau išsprogdinto transporto likučius, vokiečių kareiviai rado tūkstančius įkaitusių, tirpstančių stiklo skeveldrų ir bonkų.

Sunaikintosios voros krovinys buvo vadinamieji Molotovo kokteiliai, kuriais sovietai rengėsi pulti vokiečių šarvuočius.

BERLYNAS. VIII. 4. ELTA DNB gautomis žiniomis, vokiečių ryšių dalinio narsumo dėka miškingoje srityje į šiaurės vakarus nuo Peipuso ežero buvo apsupti, o po to sunaikinti du sovietų pulkai. Ryšių daliniui buvo pavesta vieno miško pakraščiu pratiesti telefoną į kaimyninę diviziją. Vokiečių kareiviai netikėtai pastebėjo penkis sovietų kareivius, kurie kovos pozicijoje stovėjo miško pakraštyje. Vokiečių kareiviai juos nugalėjo. Suimtuosius apklausus, paaiškėjo, kad miške yra pasislėpę du sovietų pulkai. Per pratiestą telefoną apie tai buvo tuoj pranešta divizijai. Po dviejų valandų ta miško dalis buvo apsupta. Sovietų pulkų dalys pasidavė vokiečių kariuomenei, o likusios dalys per smarkius mūšius miške buvo visiškai sunaikintos.

BERLYNAS. VIII. 4. ELTA. DNB žiniomis, vokiečių naikintuvai rugpiūčio 1 d. netoli Baltijos kranto sutrukdė lengvųjų sovietų karo laivų puolimą, nukreiptą prieš vokiečių minogaudžių junginį. Vokiečių lėktuvai laiku pastebėjo priešo naikintuvų ir greitųjų laivų rengimąsi pulti vokiečių laivus. Signalais buvo pašaukti vokiečių sargybiniai laivai, iš kurių buvo pradėta šaudyti. Vienas greitasis sovietų laivas buvo nuskandintas. Vėliau vokiečių naikintuvai ėmė šaudyti į priešo laivus ir privertė juos pasukti atgal. Vienas sovietų laivas naikintojas buvo padegtas. Du sovietų lėktuvai, mėginę į tą kovą įsikišti, buvo numušti.

* * *

BERLYNAS. VIII. 4. ELTA. Vokiečių kariuomenei žygiuojant į priekį daug kur sovietų išardyti geležinkeliai, kaip praneša DNB, daugumoje vietų vokiečių geležinkelių pionierių vėl atstatyti. Tuo būdu papildomai siunčiamoji kariuomenė randa jau pataisytus kelius. Vienas vokiečių geležinkelių pionierių pulkas nuo birželio 22 d. pataisė 1.000 kilometrų geležinkelių bėgių, atstatė 440 sunaikintų geležinkelių iešmų, nuo Vokietijos sienos iki vieno geležinkelio mazgo už kovojančios vokiečių kariuomenės nugaros perstatė 520 kilometrų geležinkelių bėgių. Tuo pat metu buvo nutiesti reguliariam traukinių judėjimui reikalingi telefonai ir sutaisyti geležinkelių stočių vandentiekiai. Vokiečių geležinkelių pionieriai visa tai atliko iš dalies šaudant sovietų artilerijai ir per kovas su išsklaidytais sovietų daliniais.

BERLYNAS. E. Majoro Trautloffo vadovaujama vokiečių aviacijos eskadrilė, kuri iki liepos 18 d. Rytų fronte jau buvo numušusi 500 lėktuvų, rugpiūčio 1 d. laimėjo savo tūkstantinę oro kovą ir tuo būdu Rytų fronte numušė 621 lėktuvą. Tik viena tos eskadrilės naikintuvų grupė iki liepos 30 d. numušė 405 lėktuvus.

Pėsti nuo Polocko ir Vitebsko ligi Lietuvos

Vokiečių lėktuvų bombos lietuviams nešė išsigelbėjimą. Gudai iš džiaugsmo rankas bučiavo, kai juos paguodė, kad bolševikai niekada nebeateis. Nežinomų lietuvių didelis kapinynas.

Kasdien į tėvynę sugrįžta vienas kitas lietuvis, buvęs karo audros nublokštas ligi Polocko, Vitebsko, Smolensko ar dar toliau. Tai daugiausia lietuviai kariai, tarnavę vadinamajame lietuviškame korpe (nors to lietuviškumo ten labai maža buvo belikę), ar šiaip įvairūs pareigūnai, kuriuos karas užtiko toliau nuo tėvynės ir kurie, ilgiau beklajodami po „laimingąją" šalį, daug pergyveno ir patyrė. Pavyko pasikalbėti su keliais kariais, buvusios vadinamosios karo mokyklos kariūnais, paspruk usiais iš politrukų „tėviškos globos" ir vargo keliais, po 2 — 3 savaičių slapstymosi, nuo Polocko ar Vitebsko pėsčiomis pasiekusiais tėvynę. Visi pasakoja apie baisius pergyvenimus, buvusių ginklo draugų lietuvių žiaurią mirtį nuo politrukų šūvių ir baisią netvarką, kuri iš pirmos karo dienos pasireiškė raudonojoj armijoj.

Karo mokykla paskutiniuoju metu stovyklavo Švenčionėlių poligone. Mokykloje buvo du batalijonai, iš kurių vienas lietuvių. Tik dalis karininkų ir politrukai buvo nelietuviai. Kitas batalijonas buvo sudarytas išimtinai iš nelietuvių, daugiausia kalmukų, gruzinų, mongolų ir kitų puslaukinių azijatų. Nemaža jų dalis buvo nemokančių bent kiek žmoniškiau rašyti. Abiejų batalijonų santykiai buvo labai įtempti. Lietuvių batalijonas dėvėjo lietuvišką uniformą, tik kepurės buvo pakeistos sovietiškomis.

Sekmadienį, karui prasidėjus, kariūnai ir prikomandiruoti ūkio kuopos eiliniai kariai apie prasidėjusį karą nieko nežinojo. Dar prieš pietus atvykęs mokyklos viršininkas pulk. Sukurovas įsakė, kad abu batalijonai kuoskubiausiai susijungtų: lietuviams būsią geriau kalbos atžvilgiu. Be to, lietuviai tuojau turėjo pakeisti lietuviškas palaidines sovietiškomis. Įsakymas buvo tuojau vykdomas. Abu batalijonus sujungus, į kiekvieną 7 — 8 žmonių skyrių pateko po 3 — 4 lietuvius. Tuojau pasigirdo pavojaus trimitas, visi kariai buvo išrikiuoti kautynių apranga ir gavo šovinių. Tada pats karo mokyklos viršininkas pulk. Sukurovas iškilmingai pranešė, kad su Vokietija yra prasidėjęs karas ir kad karo mokykla tuojau turi išžygiuoti Vilniaus ginti. Dalis karių sunkvežimiais tuojau išvažiavo Vilniaus kryptimi, o likusieji tą patį vakarą į Vilnių išžygiavo pėsti. Švenčionėliuose paliko tik gydytojų atleisti sergantieji ir tuo metu buvę sargybose kariai.

Pėstieji, žygiavę visą naktį, pirmadienio rytą pasiekė Vilnių. Nors Vilniuje ir buvo išsidėstę prie aerodromo, bet tuojau buvo liepta žygiuoti toliau Ašmenos kryptimi, ir pirmadienio vakare karo mokykla paliko Vilnių. Lietuviai jau Vilniuje pradėjo bėgti, o išžygiavus iš Vilniaus ir sužinojus, kad vokiečiai vejasi iš paskos, lietuvių bėgimas pasidarė masinis. Visas kelias buvo užtvindytas bėgančių „katiušų" ir mėlynkepurių čekistų. Politrukai ir čekistai lietuvius ėmė labai sekti. Įtartieji norį pabėgti buvo vietoje šaudomi. Taip už Vilniaus buvo sušaudyti keli kariūnai, kurių tarpe ir vienas lietuvis.

Sušaudymui vadovavo pats karo mokyklos viršininkas.

Kad lietuviai negalėtų pabėgti, visi kariūnai buvo varomi plento viduriu ir buvo uždrausta žvalgytis į šalis, o abiem plento grioviais ėjo politrukai ir mėlynkepuriai čekistai, stropiai sekdami visus kariūnų judesius. Paskui visą koloną važiavo keli tankai, kurie pridengė atsitraukimą. Visą koloną nuolat bombardavo vokiečių lėktuvai.

Bombardavimo minutės lietuviams buvo pačios brangiausios ir laimingiausios išsigelbėjimo minutės, nes politrukai ir čekistai pasirodė daug bailesni, tuojau guldavo į griovius, o lietuviai, tuo pasinaudodami, bėgdavo.

Apie 50 km už Vilniaus lietuvių eilės jau buvo apretėjusios, nes daug buvo pabėgusių, vienas kitas žuvęs, o likusieji, dar stipriau politrukų saugomi, žygiavo toliau.

Ties Molodečna lietuvių karininkų beveik nesimatė.

Buvo pabėgęs ir batalijono vadas pulk. Vertelis, o jo pareigas perėmė kap. Valiulis, kuris vėliau buvo pastebėtas sužeistas. Visos gurguolės vokiečių lėktuvų buvo sudaužytos, o lietuviai kariai, matyt, bus išbėgioję, nes prie sudaužytų gurguolių karių lavonų nesimatė. Bolševikai savo žuvusiųjų niekur nelaidojo, o palikdavo gulėti vietoje.

Prie Molodečnos buvo įsakyta išsikasti apkasus, bet kai tik apkasai buvo iškasti, liepė skubiai trauktis toliau, nes vokiečiai esą visai arti.

Sumišę bolševikų karininkai visai nežinojo ką daryti. Buvo skubiai traukiama į Molodečnos miestą, bet sužinojus, kad ten jau laukia vokiečių tankai, karininkai vedė kareivius atgal ir užvedė ant... vokiečių tankų.

Pats mokyklos viršininkas Sukurovas vos spėjo paspruk ti. Viena kariūnų grupė, kurioje iš buvusio batalijono tesusirinko tik apie 150 žmonių (kiti žuvo arba, pasinaudodami panika, išbėgiojo), buvo priskirti prie kito dalinio, žygiavusio Polocko link. Kita kariūnų grupė, didesnė, toliau traukė Vitebsko kryptimi. Tuo metu bolševikų tankistai keikėsi neturį šovinių.

Tie lietuviai, kurie su kitais daliniais bėgo Polocko linkui, poilsio metu buvo siunčiami į sargybas. Du lietuviai, stovėdami sargyboje apie 30 km nuo Polocko, pabėgo, bet vėliau buvo sugauti ir 4 bolševikų varomi prie savo dalinio, kur laukė negailestinga mirtis. Laimė, reikėjo pereiti per upę, kur, pasinaudodami priešaušrio tamsa, iš keturių ginkluotų bolševikų pabėgo. Kiti kariūnai, kurie su kita grupe bėgo Vitebsko kryptimi, buvo stipriau saugomi ir dėl mažiausio įtarimo vietoje šaudomi. Vitebsko apylinkėse kažkas nušovė dalinio vadą ir kelis politrukus, kilo sąmyšis, ir kariai išbėgiojo kas sau.

Grįžti į tėvynę buvo labai sunku ir pavojinga. Kai kurie keliavo apie tris savaites. Alkio iškankintiems teko užeiti į kolchozus. Gudai priėmė labai nuoširdžiai, tačiau alkis mažai sumažėjo, nes ir vietos gyventojai mažai ką turėjo valgyti. Gudų skurdas neapsakomas. Visi vyrai iki 50 m. amžiaus sumobilizuoti arba slapstosi miškuose. Gyventojai pasakoję, kad metai iš metų skurdas vis didėjęs ir didėjęs, lygiai kaip didėjusi žydų ir čekistų sauvalė. **Beveik kiekvienas gudas** jau daug metų esąs nematęs cukraus.

Kai grįžtantieji išsigelbėjusieji pasakydavę, kad bolševikams jau atėjo galas, kad daugiau jų niekada čia nebebus, gudai iš džiaugsmo ašarodami bučiavę jiems rankas. Viena pabėgusiųjų grupė užėjo lietuvišką Glinikų kaimą, kur rado lietuvių.

Gyventojai pasakę, kad

netoli šio kaimo, yra sušaudyta apie 1.000 civilių žmonių, kurių tarpe daug moterų ir vaikų. Tie žmonės kalbėję lietuviškai,

tik ar visi nužudytieji buvo lietuviai, to Glinikų kaimo gyventojai nežino. Jie tik žino, kad tai ne vietiniai žmonės buvo, o atvaryti iš toliau.

Glinikų kaimo žmonės buvo išvaryti nužudytųjų laidoti.

Jie pasakoja matę, kaip čekistai nuo nužudytųjų nuaudavę batus ir nuplėšdavę geresnius drabužius. To paties kaimo gyventojai matę kitą didelį civilių būrį, varomą toliau.

Ir apie Vitebską žmonės vienodai nuskurę ir išalkę, nes viską, ką tik gali uždirbti, turi atiduoti Stalinui ir jo pakalikams. Kad žmonės sočiau nepavalgytų ir slapta nepapiautų kokio galvijo, bolševikai uždraudė druskos prekybą.

Druskos galima gauti į mėn. tik labai mažą kiekį.

Nė vienas atbėgęs nesutikęs žmogaus, kurs pačiais pikčiausiais žodžiais nebūtų nepalydėjęs Stalino ir jo sėbrų žydų.

Visi atbėgusieji vienu balsu kartoja, kad

Sovietų S-ga, kurią bolševikai vadina darbo žmonių tėvyne, yra ne kas kita, kaip pats baisiausias pragaras.

ST. DAUNYS

KRONIKA

GRĄŽINKIME ANKETAS

Apskrityse, kur dar nėra suorganizuoti komitetai nuo karo nukentėjusiems šelpti, Raudonojo Kryžiaus skyriaus, o kur tokio nėra, — vietos savivaldybės ar visuomenės veikėjų iniciatyva tokie komitetai turėtų būti suorganizuoti.

Apskrities komitetai rūpinasi kuo plačiau išplėsti savo veiklą ir, jei leidžia sąlygos, kiekviename valsčiuje suorganizuoti savo skyrelius. Komitetai stengiasi palaikyti glaudų savitarpinį ryšį ir su L. Raud. Kryžiaus Vyr. Įgaliotinio Įstaiga.

Tie komitetai, kurie dar nėra užpildę ir prisiuntę Raud. Kryžiaus anketų apie tremtinius, politinius kalinius, žuvusius ir kt. (form. Nr. Nr. 1, 2, 3 ir 4), prašomi skubiai jas užpildyti ir grąžinti Įgaliotinio Įstaigos nuo karo nukentėjusių asmenų registracijos sekcijai. Kaunas, Kęstučio g. Nr. 4.

Komitetai, suėję į kontaktą su vietos kompetentingomis įstaigomis, nustato nukentėjusių nuo karo asmenų skaičių, jiems padarytų nuostolių dydį ir priežastis.

Anketos gaunamos Vyr. Įgaliotinio įstaigoje, Kaune, Kęstučio g. Nr. 4.

KAUNO MIESTO MEDICINOS PERSONALO REGISTRACIJOS REIKALU

Kauno mieste gyvenantieji gydytojai, med. seserys, akušerės ir med. felčeriai (ne žydų kilmės) š. m. rugpiūčio mėn. 6, 7, ir 8 d. d. privalo registruotis Kauno Miesto Sveikatos Apsaugos Skyriuje (Mickevičiaus g. Nr. 2, prie 6 ir 2 langelio) 9 — 14 ir 16 — 18 val. suteikdami šias žinias: 1) pavardė ir vardas, 2) tautybė, 3) darbo stažas, 4) specialybė, 5) šeimos padėtis, 6) darbo vietos adresas, 7) kilimo vietos adresas, 8) gyvenamosios vietos adresas, 9) ar verčiasi priv. praktika.

Kauno Miesto Sveikatos Apsaugos Skyrius

ATIDAROMI MAŠINRAŠČIO IR STENOGRAFIJOS KURSAI

Kauno Liaudies Universiteto mašinraščio ir stenografijos kursai atidaromi trečiadienį rugpiūčio mėn. 6 d. 11 val. Laisvės al. 43 III aukšte.

Prašymai priimami ten pat darbo dienomis.

„Valgio" įmonių lankytojams

Nuo š. m. rugpiūčio mėn. 4 d. išduotos naujos Kauno miesto savivaldybės prekių pirkimo kortelės. Todėl norintieji maitintis „Valgio" įmonėse turi registruotis pasirinktoje užkandinėje ar svetainėje, atiduodami savo prekių korteles. Pvz., norintieji valgyti kurioje nors įmonėje šią savaitę (VIII. 4 — VIII 10) turi atiduoti šiuos produktų kuponus: duonos Nr. 1 — 7, mėsos, riebalų, miltų, kruopų, kiaušinių, sviesto, cukraus ir druskos Nr. 1.

Norintieji valgyti tik pietus, atiduoda: duonos kuponus Nr. 1 — 2, mėsos, riebalų, miltų, kruopų ir kiaušinių Nr. 1. Produktai: sviestas, cukrus, druska ir duonos kuponai Nr. 3 — 7 paliekami pačiam valgytojui.

Užsiregistravusiems iš prekių pirkimo kortelių iškerpami nurodyti kuponai (jeigu tik vienai savaitei; kas nori vienoje užkandinėje iš karto įsiregistruoti kelioms savaitėms, iš to paimami atitinkamai ir tų savaičių produktų kuponai) ir pati kortelė grąžinama atgal. Vietoje paimtų prekių kuponų išduodami atitinkamai savaitei ar daugiau iki kol prisiregistravo A. B. „Valgio" pusryčių, pietų ir vakarienės kortelės atskirai kiekvienai dienai (po 7 savaitei), kurias valgytojas kiekvieną kartą atiduoda padavėjai, užsakydamas valgius. **Neišnaudotos — praėjusios dienos valgio kortelės negalioja.**

Valgytojai savo nuožiūra gali registruotis vienoje užkandinėje kelioms savaitėms arba tik vienai, o kitą savaitę gali užsiregistruoti kitoje užkandinėje, atiduodami tos savaitės produktų kuponus. **Prisiregistravus vienoje įmonėje, nepasibaigus savaitei, pereiti į kitą negalima.**

Atvykę iš provincijos (ne Kauno miesto gyventojai) turi pirma nueiti į Kauno miesto savivaldybės „Maisto dalį" (Laisvės al. Nr. 43, II aukštas) ir gauti: pusryčių, pietų ir vakarienės korteles, su kuriomis „Valgio" įmonėse gaus valgyti.

A. B. „VALGIS"

Perspėjimas kongresui

NEW YORKAS. E. „Chicago Tribune" perspėja kongresą nepriimti vyriausybės pateikto projekto leisti panaudoti kariuomenę už Vakarų pusrutulio ribų. Priimdamas šį pasiūlymą, kongresas atsisakytų nuo teisės išlaikyti taiką, pasisakant prieš karo paskelbimą. Išnyktų bet kuris stabdis „savavališko ir garbės trokštančio" prezidento atžvilgiu. Rooseveltas, neatsiklausdamas kongreso, jau yra sudaręs sutartis ir užėmęs sričių. Taip islandiečiai anglų ir šiaurės amerikiečių buvo priversti priimti sprendimą. Straipsnio pabaigoje pažymima, kad

kongresas atliktų savižudybę ir sunaikintų visą Jungtinių Valstybių valdymo sistemą, jei priimtų vyriausybės projektą siųsti kariuomenę už Vakarų pusrutulio ribų.

TOKIO. E. Olandų Indijos karinės valdžios organai įsakė, kad visi laivai, kurie norės įplaukti į Olandų Indijos uostus kurui ir maistui pasiimti, o taip pat reikiamiems pataisymams atlikti, turės gauti karinių valdžios organų leidimą.

Sibire didžiausias sumišimas ir netvarka

TOKIO VIII 4 ELTA. Vienas japonų ambasados Maskvoje narys Ginjiro Sumino, kuris penktadienio rytą išvyko iš Maskvos, kaip Domei agentūra praneša, papasakojo, kad

Sibire viešpatauja didžiausias sumišimas ir netvarka.

Ši netvarka pasidariusi dėl tūkstančių sovietų evakuotųjų Leningrado, Minsko ir Maskvos gyventojų bėgimo. Per Sibirą einantieji traukiniai perpildyti evakuotaisiais, ir kas įdomiausia, kad jų tarpe yra tokių, kurie bėga iš Vladivostoko. Traukiniai dėl didelio kariuomenės pervežimo vaikščioja be jokio tvarkaraščio.

NEW YORKAS. E. Anglija nutarė, United Press agentūros žiniomis, uždrausti japonų laivams plaukti į visas britų anglies stotis. Taip pat uždrausta jiems pervežti prekes iš vieno britų uosto į kitą.

BUDAPEŠTAS. E. DNB žiniomis, rugpiūčio 4 d. tarp Vengrijos ir Suomijos pasirašyta nauja prekybos ir finansinio atsiskaitymo sutartis.

ZAGREBAS. E. DNB žiniomis, Kroatijos susisiekimo ministerija pranešė, kad pradedamas normalus pašto susisiekimas su šiomis valstybėmis: Albanija, Belgija, Olandija, Norvegija, Kostarika, Ekvadoru, Persija, Meksika, Jungtinėmis Valstybėmis ir kt.

NEW YORKAS. E. DNB praneša, kad prezidentas Rooseveltas sekmadienį vakare savo jachta „Potomac" išplaukė nežinoma kryptimi vienos savaitės poilsio kelionės.

BERLYNAS. E. Už prieš valstybinę veiklą Vokietijoje ir okupuotoj srityje suimti keli Bolivijos piliečiai.

ASUNCIONAS. E. Brazilijos valstybės prezidentas dr. Vargas kariniu upių laivu atvyko keturių dienų vizitui į Paragvajaus sostinę. Gyventojai aukštąjį svečią karštai pasveikino.

Į LAISVĘ
Redakcija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 21414 ir 20530.
Administracija — Kaunas, Duonelaičio 24, tel. 26375 ir 22430.

Koncertas sužeistiesiems kariams

VIII. 3 Universiteto klinikose gulinčiuosius sužeistuosius vokiečių karius aplankė mūsų operos ir baleto solistai ir lietuvių visuomenės atstovai su dovanėlėmis.

19 val. klinikų koridoriuose nepaprastas sąjūdis. Pasiraitoję rankoves bėgioja koncerto organizatorius gyd. Adomavičius, o iš visų palatų į didžiąją auditoriją plaukia ligonys. Kai kurie iš jų vežami vežimėliais ar net su lovomis. Greta vokiečių ir lietuvaičių seselių sužeistiesiems salę pasiekti padeda tautiškais drabužiais viešnios. Prie sunkiai paeinančio kareivio prieina karininkas ir veda jį už parankio. Pašalietis iš karto pastebi, kad čia jau nebėra geležinės fronto drausmės ir karininkas kareiviui paliko tik tėvas ir draugas.

Vokiečių karo vėliava lietuvių tautinių spalvų dekoracijoje puošia salę. Aukštyn ligi lubų kylantieji suolai sausakimši neįprastos publikos. Ji klega, juokauja, vienas kitas veidas trumpam laikui susikaupia užėjusiai skausmo bangai nugalėti. Pranešėjas skelbia koncerto pradžią. Nuščiuvusioje salėje skamba sultingas p. Babravičiaus balsas, Šubertas vokiškai. Tai malonį staigmena tėvynės pasiilgusiems vyrams. Solistė Augaitytė supažindina klausytojus su lietuviškomis melodijomis. Aplodismentai ir gėlės palydi tą naują pažintį. Ta pati pakili publikos nuotaika sutinka kiekvieną solisto pasirodymą. J. Mažeika, V. Jonuškaitė Zaunienė ir A. Kučingis savo repertuarą buvo taip parengę, kad šalia lietuviškų dainų kariai turėjo progą išgirsti ir žinomų savo tautiečių kompozicijų gimtąja kalba. Ypač J. Mažeikos atlikta Wagnerio kompozicija sukėlė visą ovacijų audrą.

Solistams akomponavo A. Mrozinskas.

Didžioji publikos dauguma, be abejonės, pirmą kartą matė lietuvaičių šokamus tautinius šokius Kalvelį, Suktinį, Kubilą ir Noriu Miego. Baleto artistai Drazdauskaitė, Velbasis, Knitaitis, Modzeliauskas ir Tamošiūnas, Kalvaičio akomponuojami, išpildė ukrainiečių, totorių, lėlių ir arlekino šokius. Publikos reikalavimai vėl ir vėl pasirodyti kompensavo šokėjams ankštumą erdvės, kurioje jiems teko judėti.

P. Jarošeko vadovaujamas V. D. Universiteto studentų kvartetas padainavo liaudies dainą Mylėjau mergelę, Svajonę — Tango, Torreno — Passo doble iš „Ufa" filmos ir Pavasarį. Akomponavo Dauknys. Koncerto pabaigai pasirodė J. Kudoko vadovaujamas „Dainos" draugijos choras su Šimkaus Oželiu, Zdanavičiaus Laisvųjų daina, Münheimerio Barcarolle ir Žilevičiaus Anoj pusėj ežero.

Pertraukos metu tautiniais drabužiais lietuvaitės Lietuvių Aktyvistų Fronto vardu pavaišino karius cigaretėmis ir padalino lietuviško audimo juostelių ir kitų mūsų mergaičių rankdarbių. Buvo neužmiršti taip pat kariai palatose, kurie į koncertą negalėjo atsilankyti.

Šis vakaras ne tik prablaivė neišvengiamą ligoninės nuobodulį, bet ir suartino vokiečių karius su lietuvių tauta, parodė jiems tos tautos dvasios kertelę, nes tuo pačiu metu, kai mes gėrėjomės jų auka, juos matėme nuoširdžiai domintis mūsų menu.

K. BAUBA

Radijo programa

TREČIADIENIS, VIII. 6.

6.00 Malda, dienos mintys, laikas, žinios, rytinis koncertas; 7.00 Žinios vokiečių kalba; 7.15 Kartojimas žinių, skaitytų 6 val., pranešimai, tolimesnė dienos programa, koncertas; Po koncerto pertrauka iki 12 val. 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus, laikas, žinios, tolimesnė dienos programa; 12.20 Plokštelių muzika; 12.30 Žinios vokiečių kalba; 12.45 Patarimai ūkininkams; 13.00 Vidudienio koncertas; 14.00 Žinios vokiečių kalba; 14.15 Koncerto tęsinys; 15.00 Žinios vokiečių kalba. Po žinių — pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų paradas; 17.00 Žinios vokiečių kalba; 17.10 Lietuviškos dainos. Dainuoja A. Arnastauskienė ir N. Zaniauskaitė; 17.30 Kartojimas žinių, skaitytų 12 val., iš laikraščių, pranešimai; 18.00 Laisvės motyvai mūsų poezijoj; 18.20 Lengvos muzikos koncertas. Groja pučiamųjų orkestras. Dirigentas Br. Jonušas; 19.00 Pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių kalba; 20.15 Vokiškai lietuviams; 20.30 Laikas, žinios, pranešimai, programa rytdienai; 21.00 Nuo operos iki operetės; 22.00 Žinios vokiečių kalba. Po žinių vokiečių kalba, Eltos žinios; 22.30 Programos pabaiga.

Keleivių auto susisiekimui tvarkyti laikini nuostatai

1. Kadangi autobusų skaičius yra ribotas, tai Kauno — Vilniaus, o taip pat ir kitais ruožais bus vežami tiktai pildantieji savo tarnybos pareigas tarnautojai, pateikus savo aukščiausios instancijos atitinkamus pažymėjimus, nurodant važiavimo reikalą.

2. Važiavimo pirmumą Kaune nustato Kelių Valdybos Eismo Direkcija Autobuso Stotyje Vytauto pr. Nr. 12, o Vilniuje ir kitose galinėse auto stotyse bei tarpinėse sustojimo vietose — vietos Karo Komendantas, o jo nesant Apskrities Viršininkas ar policija.

3. Keleivių tarpe pirmumu naudojasi grįžtantieji į Sov. Rusiją vežtieji asmenys, vykstą į savo nuolatines gyvenamąsias vietas.

Kelių Valdyba

Tarpmiestinio autobusais susisiekimo tvarkaraštis

KAUNAS — UKMERGĖ — UTENA — ZARASAI

7,00	išv.	Kaunas	atv.	20,45
8,10	atv.		išv.	19.40
		Jonava		
8,20	išv.		atv.	19,35
9,20	atv.		išv.	18,35
		Ukmergė		
9,30	išv.		atv.	18,25
11,30	atv.		išv.	16,25
		Utena		
11,40	išv.		atv.	16,20
12,10		Daugailiai		15,55
12,35		Degučiai		15,30
13,05	atv.	Zarasai	išv.	15,00

KAUNAS — UKMERGĖ — VILNIUS

7,00	išv.	Kaunas	atv.	19,20
8,10	atv.		išv.	18,20
		Jonava		
8,20	išv.		atv.	18,10
9,20	atv.		išv.	17,10
		Ukmergė		
9,30	išv.		atv.	17,00
10,40	atv.		išv.	16,00
		Širvintai		
10,45	išv.		atv.	15,50
11,50	atv.	Maišiogala	išv.	14,50
11,55	išv.		atv.	14,45
12,40	atv.	Vilnius	išv.	14,00

KAUNAS — RASEINIAI — KRYŽKALNIS

15,30	15,00			Kaunas		11,55		20,40
17,50	17,20		atv.	Raseiniai	išv.	9,25		18,10
	17,30	6,30	išv.		atv.	9,15	20,15	
	18,45	7,45		Kryžkalnis		8,00	19,00	

KAUNAS - MARIJAMPOLĖ - ŠAKIAI

7,00	išv.	Kaunas	atv.	18,20
8,40	atv.		išv.	16,40
8,50	išv.	Marijampolė	atv.	16,30
9,35	atv.		išv.	15,45
		Vilkaviškis		
9,40	išv.		atv.	15,40
10,30		K. Naumiestis		14,50
11,20	atv.	Šakiai	išv.	14,00

KAUNAS — PRIENAI — ALYTUS

7,00	išv.	Kaunas	atv.	14,30
8,10	atv.		išv.	13,20
		Prienai		
8,15	išv.		atv.	13,15
9,30	atv.	Alytus	išv.	12,00

TAURAGĖ — ŠIAULIAI

6,30	Tauragė	20,15
7,45	Kryžkalnis	19,00
9,45	Šiauliai	17,00

Kelių Valdyba

„Žaibo" spaustuvė Kaune, Duonelaičio 24; tel. 26616

Anglija bejėgiška ir jūrose

BUENOS AIRES. E. Anglijos bejėgiškumas, — taip rašo DNB cituojamas laikraštis „Razon“, — pasireiškė ne tik karinėje, bet ir ūkinėje srityje. Nuo karo pradžios užjūrio prekyba — svarbiausias Didž:osios Bri:anijos ginklas — taip sumažėjo, kad Albiono vedamą ekonominį karą galima laikyti pralaimėtu. Dėl tonažo stokos ir vokiečių kontrblokados anglų prekybinė vėl:ava veik visiškai pradingo iš A:lanto vandenyno ir jai gresia didelis pavojus Ramiajame vandenyne ir prie Azijos pakraščių. Prekybos santykiai, ypač su Australija, Naująja Zelandija ir Pietų Amerikos respublikomis, veik visiškai paraližuoti, — kas ne tik katas:rofiškai paveikė Anglijos pramonę, bet padarė didelės žalos ir valstybėms, kurios į Angliją eksportuoja ir gauna iš jos prekes. Vokietijos ir Italijos karo laivynų ir aviacijos veikla uždarė Anglijai daugumą užsienio rinkų, apsunkino :iekimą salai ir nepaprastai numušė Anglijos prestižą jūrose.

Rašytojo susitikimas su kolchozininku

Vakarų Europos žmogui patekti į Sovietų žemę ir susipažinti su tenykštėmis gyvenimo sąlygomis ir pačiais žmonėmis yra kažkas egzotiška, galima sakyti, tiesiog neįsivaizduojama. Štai, vokiečių rašytojas Hans Friedrich Blunck, dabar karininkas Rytų fronte, giliai Rusijoje turėjo progos susitikti su kolchozininkais, iš kurių jis išgirdo gyvą neregėto bolševikinio skurdo liudijimą. Vieną tokį susitikimą jis aprašo paskutiniajame „Feldzeitung“ numery. Vienas suvargęs kolchozininkas ateina pas jį, matyt, pasiteirauti darbo; vokiečių karininkas jį užkalbina apie šį bei tą.

Jų buvo dvylika ūkininkų, ir jie, komisaro reikalaujami, sudarė kolchozą, tokį, kokio reikalauja tarybų valdžios nuostatai. Jie turėjo atiduoti savo ūkius ir trobesius, tegalėjo pasilikti tiktai gyvenamąjį namą ir daržą aplinkui jį. Paliko ir po vieną karvę — po vieną, vistiek, kokio dydžio šeima. Nuo to laiko jie dirba „kolektyvui“, tasai gi jiems garantuoja šit kokį davinį: po du svaru duonos per dieną kiekvienam dirbančiam asmeniui, svarą šieno karvei ir dar šio to. Jei derlius geras, galima dar ko nors gauti. Bet ūkininkas pastebi, jog kolchoze perdaug visokių valdininkų, raštininkų, prižiūrėtojų bei buhalterių: šie ūkininkus apgaudinėją, taip, kad jiems maža kas belieką.

Taip tai taip, įsikiša rašytojas. Bet juk jums reikia ir cukraus, ir druskos, ir naujo švarko. O kuo šeriate karvę? Negi užtenka tų poros runkelių, pasodintų namo pašalėj? Be to gi turite nusipirkti kojinių, kepurę ir dar šio bei to. Vien duonos juk nepakanka.

Bet visa tai, kas čia buvo suminėta (pasakoja rašytojas toliau), yra daiktai, apie kuriuos čia iš viso nebekalbama. Cukraus jau nebėra nuo kažkiek metų. Beje, užpraeitais metais čia buvo išdalinta pusantro kilogramo cukraus. Jeigu nori ko nors pirkti, reikia eiti į miestus ir užsidirbti; turėdamas pinigų gali eiti į krautuvę ir pirkti, jeigu ko nors dar ten yra.

Taigi, išeina, kad tenka užsidirbti mieste?

Taip, ten esti darbų, prie kurių galima uždirbti po keletą rublių, kartais net penkis ar šešis. Bet pikčiausia, nusiskundžia senukas ūkininkas, kad tokiu būdu gavęs pašalinio darbo turi net 40 proc. to uždarbio atiduoti kolchozui. O kur dar kitos išlaidos, kaip, sakysim, priverstinė valstybės paskola? Tiems visiems mokėjimams padengti jis praeitais metais turėjęs surinkti 100 rublių — kuone visą savo uždarbį.

Rašytojas šnekučiuojasi toliau su senuku kolchozininku, teiraujasi, argi ne geriau dabar, kai visi išvien dirba, kai vienam nereikia su visokiais rūpesčiais tąsytis. Senukas palinguoja galvą. Jis mano, jog seniau jie padarydavę daugiau, —kitas dalykas esąs, kai kiekvienas rūpinasi savo reikalais. Dabar, sakysim kolchozas, užsėjo daug linų; gal valdžia tuo ir džiaugiasi, sako ūkininkas, bet kokia iš to nauda žmonėms? Tų linų užsėta tiek, kad nebelikę vietos javams, ir iš derliaus negalėsią pramisti patys ūkininkai. Kas gi bus, kai žiema ateis?

Kalbamasi dar apie šį bei tą. Ūkininkas pastebi, jog jie dirbą neblogai, bet kas iš to, jeigu administracija viską suėdanti? O priežiūra aštri neapsakomai; bausmės krinta viena po kitos, kad ir kaip besistengi. Vienas pasivėlino į darbą — gavo tris mėnesius kalėjimo; pasikartojo tatai dar kartą — gavo šešis. O prižiūrėtojai viską suėda, atsidūsta senukas.

Rašytojas protarpiais pats vienas apsvarsto visus šituos išgirstus ir pastebėtus dalykus. Jam atrodo nuostabu, kad sovietų žemėj tokia bedugnė tarp aukštesniųjų ir žemesniųjų, tarp turtingųjų ir beturčių, tarp valdininkų ir darbininkų, tarp komisarų ir ūkininkų. Jis palygino, kiek gauna, sakysim, pulko vadas ir kiek paprastas darbininkas: pirmasis gaunąs lygiai dvylika kartų daugiau už antrąjį!

Bebaigdamas pasišnekėjimą, vokiečių rašytojas stengiasi kuo draugiškiausiais žodžiais vargšui kolchozininkui paaiškinti, jog netrukus čia atvyks administracija, kuri griebsis tvarkyti visus reikalus; ne karių gi dalykas parūpinti gyventojams darbo. Senukas atsisveikina ir išvargusiu žingsniu nueina. Netrukus jis vėl grįžta ir per vertėją prašo rašytojui padėkoti, kad jis buvęs toks malonus ir su juo pašnekėjęs: kiek kartų jis norėjęs anksčiau pasikalbėti su komisaru, bet niekada nebuvęs priimtas. Anie p o n a i „draugai“ tokie išdidūs...

Kaip bolševikai šeimininkavo miškuose

KAUNAS. VIII. 4. ELTA. Nešeimininkiško bolševikų tvarkymo pasekmės jaučiamos visose mūsų gyvenimo srityse. Tai jaučiama ir ten, kur bolševikai sakėsi pradėję ką planingai tvarkyti. Vieną tokių tariamai planingo tvarkymo sričių galima paminėti mūsų miškų ūkį, kuris per tuos metus buvo tik be saiko niokojamas.

Čia bolševikai pasirodė labai spartūs. Jie tik per vienerius metus, kaip dar ne iš galutinų duomenų aiškėja, iškirto miško net 5 metams pirmyn. Ypatingai smarkiai sunaikinti miškai yra Lietuvos — Vokietijos pasieniuose — Vilkaviškio, Pajūrio, Švėkšnos, Tauragės urėdijose. Vietomis iškirsto miško plotai siekia net ligi 2000 ha. Daugelyje vietų miškai praretinti, biauriai išlaužyti, sumindžioti, išvažinėti. Šitaip nuskurdintų miškų tarpe yra ir Palangos miškas, į kurį visai neatsižvelgta nei kaip į vasarvietės papuošimo, nei kaip į poilsio vietą.

Durpių trestas dirba

KAUNAS. VIII. 4. ELTA. Apsivalęs nuo žydų — bolševikų ir vadovaujamas lietuvių, durpių trestas jau prieš kurį laiką ėmėsi energingų žygių, nors ir sunkiomis sąlygomis, atnaujinti durpynų eksploataciją. Pokarinėmis sąlygomis tai buvo nelengva. Pasitraukdami bolševikai, kaip iš kitur, taip ir iš durpynų, pagrobė visas susisiekimo priemones. Dirbę durpynuose darbininkai, kurie daugiausia buvo iš įvairių Lietuvos vietų ir gyveno skyrium nuo šeimų, išbėgiojo. Nesant susisiekimo priemonių ir jokių ryšių, buvo visai neįmanoma juos sukviesti atgal į darbovietes. Antra vertus, žvėriškas bolševikų išžudymas dirbusių Pravieniškių durpyne žmonių labai neigiamai paveikė darbininkus, nes bijota sužvėrėjusių bolševikų gaujų užpuolimų.

Didelėmis pastangomis dabar jau susitvarkyta. Darbams sumobilizuota apie 2000 žmonių, paleista 30 mašinų, parūpinta transporto priemonių. Dirbantieji ūkiniu būdu maitinami vietoje. Daugumas vietoje ir gyvena. Be samdomų jėgų, durpynuose dirba tam tikras skaičius žydų ir belaisvių. Darbai intensyviai vykdomi. Ligi karo pagamintas durpių kiekis — dabar jau beveik padvigubėjo. Durpių kasimas bus baigtas rugpiūčio 15 d., t. y., 15 dienų vėliau po normalaus termino.

SPORTAS

Trumpai apie bokso pasaulio meisterius

Pirmojo bokso pasaulio meisterio vardą •pelnė J. L. Sullivanas. Tais laikais dar nebuvo naudojamos bokso pirštinės, ir boksininkai kovėsi nuogomis kumštimis. 1892 metais Sullivanas pralaimėjo J. Corbettui. Kova truko ilgokai, ir tik dvidešimt pirmame rounde Corbettas laimėjo k. o. Naujasis meisteris pasižymėjo įstabia kojų technika ir titulą laikė penkerius metus. Paskui atėjo eilė Fitzsimmonsui. Tai senesnio amžiaus boksininkas, meisterio vardą iškovojęs būdamas 35 metų amžiaus. 1899 m. jis pralaimėjo jaunajam Jeffriesui. Iki 1905 m. Jeffries viešpatavo ringe ir, nepralaimėjęs nė vieno susitikimo, pasitraukė iš bokso gyvenimo.

Pirmasis negras, iškovojęs garbingą titulą, buvo Johnsonas. Nugalėjęs Burnsą, jis meisteriavo nuo 1908 iki 1915 m. Ši kova pasižymėjo žiaurumu, policija turėjo įsikišti, rungtynes nutraukti ir dar apsaugoti didįjį negrą nuo įdūkusios minios šėlimo.

Amerikiečiams nepatiko, kad bokso meisteris yra negras ir jie kūrė planus, kaip jį nuversti. Krito į akį nenugalėtasis buv. meisteris Jeffries. Jis iš pradžių nieko apie kovą nenorėjo žinoti, bet vėliau pradėjo treniruotis ir kruopščiai pasiruošęs išėjo į ringą. Tačiau senieji laikai buvo negrįžtamai dingę, ir Johnsonas darė su Jeffriesu ką tik norėjo. Pagaliau teisėjas buvo priverstas kovą nutraukti — Johnsonas puikiai apgynė savo titulą. Ilgus metus neatsirado nė vieno, kuris galėtų išdrįsti nuvainikuoti negrą. Pagaliau negrui pasiūlė tam tikrą sumą, kad tik suvaidintų ringe komediją ir pasiduotų iššaukėjui Willardui, šį kartą baltajam. Taip ir buvo padaryta.

1919 metai. Iš Vakarų iškilo kietakumštis vyrukas ir tuoj įsiterpė į pirmaujančias vietas boksininkų tarpe. Tai Williamas Harrisonas, daugiau žinomas kaip Jack Dempsey. Per tris roundus jis suplieke Willardą ir pelnė pasaulio meisterio vardą.

Pirmasis europietis, pasikėsinęs į titulą, buvo prancūzas Carpentieras. Pirmą kartą istorijoje į bokso rungtynes suplaukė 100.000 žiūrovų. Gauta 160.000 dolerių pajamų! Dempsey titulą apgynė. 1923 m. jis vos nepralaimėjo argentiniečiui Firpo, kuris pasaulio meisterį buvo išmetęs iš ringo tiesiai į reporterių ložą ant rašomųjų mašinėlių. Suniekintas Dempsey grįžo į ringą ir dar antrame rounde laimėjo k. o.

Paskui atėjo Genne Tunney, 1926 m. nugalėjęs trejus metus nesirodžiusį ringe Dempsey. Buvęs laivyno kareivis — pasaulio meisteris! Antrasis dviejų rivalų susitikimas buvo Chicagoje prie 145.000 žiūrovų, kurie sunešė rekordines pajamas: 2.600.000 dolerių! Ir čia laimėjo Tunney.

Toliau Schmelingas, kurį 1932 m. nugalėjo lietuvis Sharkey, paskui Carnera, Baeras, pramintas ringo klaunu. Nepasižymėjęs rimtumu, mėgstąs be saiko trankytis po barus, naktinius lokalus ir pan., Baeras po metų pralaimi Braddockui, nors lažybų santykis buvo Baero naudai 10:1.

Paskutinis meisteris — Joc Louis, 8-tam rounde patiesęs Braddocką. Dar ir dabar Louis yra pasaulio meisteris ir dar nė vienam nepavyko iš jo atimti titulą, nors mėgėjų atsirado itin daug. Geležinis negro kumštis visiems surasdavo tinkamą atsaką — Joc Louis nenugalimas!

Ką dar visai neseniai amerikiečiai rašė apie Sovietų Sąjungą

NEW YORKAS. VIII. 5. ELTA. DNB praneša: Kas dar prieš keletą savaičių Jungtinėse Valstybėse buvo manoma apie bolševizmą, matyti iš birželio mėnesį New Yorko žurnale „Harpers Magazine“ išspausdintame straipsnyje. Straipsnio autorius, geras Sovietų Sąjungos žinovas, rašo apie darbo ir gyventojų problemas Sovietų Sąjungoje. Jis nurodo į vis didesnį darbo rankų trūkumą, paraližuojantį sovietų pramonę. Tas darbo rankų trūkumas, rašo jis, kilo dėl didžulio GPU pravestos darbo jėgos naikinimo. GPU iš visos Sovietų Sąjungos milžiniškose koncentracijos stovyklose surinkti, priverčiamus darbus atlieką, žmonės per keletą metų

išmirė dėl nusilpimo ir blogo su jais elgesio.

GPU, sunaikinus vadinamuosius „buožes“, neberanda daugiau nė vieno socialinio sluoksnio, kurį galėtų „likviduoti“. Tokio sluoksnio Sovietų Sąjungoje nebėra. Todėl buvo mėginta panaudoti priverčiamiesiems darbams jaunimą. Tačiau tie mėginimai tikrumoje jokio palengvinimo nesuteikė.

Bolševikų pastarųjų 20 metų ekonominės politikos pasėkos, — taip rašo toliau „Harpers Magazine“ korespondentas, —

buvo nelauktas ir nerimą keliąs gimimų skaičiaus nusmukimas didmiesčiuose.

Kuomet šis reiškinys labai grėsmingai iškilo aikštėn per paskutinį visuotinį gyventojų surašinėjimą, Stalinas paskelbė surašinėjimo rezultatus „sabotažu“ ir įsakė jo organizatorius tiesiog sušaudyti. Staiga buvo pasunkintos skyrybos, įves:os didelės bausmės už abortus ir pradėtos garbinti vedybos. Tačiau visomis tomis priemonėmis visiškai nebuvo siekiama pakelti tautos pajėgumą,

• tiktai duoti naujų darbo vergų pramonei.

Bet tie planai neturėjo pasisekimo; darbininkų trūkumas taip padidėjo, kad teko vis labiau įtraukti į darbą moteris, o todėl sumažėjo vedybų skaičius. Moterys dirba šiandien net anglių kasyklose ir prie lydomųjų krosnių. Todėl, — baigia savo pranešimą straipsnio autorius, — sovietų pramonėje dar ir šiandien yra tokia padėtis, kuri kituose kraštuose jau seniai išgyvendinta. Ir tai yra veik 25 metų bolševikinio režimo padarinys.

Vokietija ir karo metu ugdo kultūrinį gyvenimą

BERLYNAS. E. Kaip DNB praneša, laikraštis „Fankfurter Zeitung“ „1941 m. Salcburgo vaidinimų“ proga rašo, kad šis didelis meninis parengimas dar kartą rodo, kaip Vokietija taip pat ir šiame kare ugdo savo kultūrinį gyvenimą. Ne tiktai pastoviai toliau vyksta rūpinimasis menu, pabrėžia laikraštis, bet, be to dar, pakanka jėgų toliau vykdyti didžiuosius vaidinimus. Čia taip pat pasireiškia socialinis veiksnys, kadangi šitie vaidinimai visų pirma skiriami tiems, kurie šiame kare stovi pirmoje kovojančios tautos linijoje — kareiviams ir ginklavimo darbininkams. Ne mažiau kaip 20.000 karinių pajėgų narių čia žavisi Mocarto burtais. Be to, šie vaidinimai bus prieinami ir daugeliui kitų vokiečių, kurie šioje Vokietijos dalyje ieško poilsio. Laikraštis praneša, kad į šių vaidinimų programą įtraukta daug koncertų, taip pat bus statomos Mocarto „Figaro vestuvės“, „Don Žuanas“ ir „Užburtoji fleita“, Richardo Štrauso „Rožių kavalierius“ ir Šekspyro „Daug triukšmo dėl nieko“.

SĖKMINGAS SUEZO UOSTO BOMBARDAVIMAS

BERLYNAS. VIII. 4. ELTA. DNB praneša, kad naktį į rugpiūčio 4 d. vokiečių kovos lėktuvai labai sėkmingai puolė Suezo uostą. Taikliais pataikymais buvo nuskandintas vienas 10.000 tonų prekybinis laivas ir vienas 8.000 tonų prekinis laivas. Be to, vienas mažiausiai 20.000 tonų keleivinis laivas, bombai pataikius į laivo vidurį, buvo labai sugadintas.

Iš visos Lietuvos

PANEVĖŽYS

— L. Raudonojo Kryžiaus Panevėžio skyrius iš savo einamosios sąskaitos, esančios L. Banko Panevėžio skyriuje, L. Raudonojo Kryžiaus centrui paskyrė 50.000 rb.

— Miesto butų kolonijos statyba varoma toliau. Nugriaunamas Laisvės aikštės vidury nuo neatmenamų laikų riogsąs apgriuvęs mūrinis namas, kurio būvimas nei higieniniais, nei sanitariniais sumetimais nepateisinamas. Senaisiais laikais žydai savininkai vis išrasdavo būdų tam laužui apginti.

TAURAGĖ

Nors ir nelengvomis sąlygomis, stengiamasi gyventojus aprūpinti reikalingiausiu maistu. Duona visiems be išimties apie mėnesį laiko buvo duodama nemokamai, kitais maisto produktais, kaip cukrum, kruopom, druska, pupelėmis, miestiečiai taip pat aprūpinami, ir trūksta. Į turgų ūkininkai taip pat pradeda atvežti maist oproduktų. Nuo Tauragės iki Sartininkų karo nuostoliai visiškai nežymūs; tik vienas kitas pastatas sudegęs.

Rastas įdomus bolševikų įsakymas

BERLYNAS. VIII. 4. ELTA. DNB žiniomis, vienas vokiečių šarvuočių dalinys sovietų pozicijose rado slaptą bolševikų įsakymą, kuriame įdomiai rašoma apie sovietų kariuomenės dalinių nuotaiką pietiniame fronto ruože. Tame įsakyme, kuris rašomas pietų fronto III-jo sovietų skyriaus štabo viršininkui, sakoma: „Daug kartų buvo pastebėta, kad sovietų kariai kursto savo draugus perbėgti į priešo pusę. Remdamiesi Ukrainos civilinių gyventojų pasakojimais, jie pareiškė, kad vokiečių kariai nesiima jokių represalijų prieš savo karo belaisvius, su kuriais jie gerai elgiasi ir kuriuos jie globoja. Prieš šiuos provokatorius reikia imtis ko griežčiausių priemonių. Kas tokias kalbas skleidžia, turi būti tučtuojau sušaudytas“.

HELSINKIS. VIII. 4. ELTA. Iš suomių pusės oficialiai pranešama: Hanko srityje mūsų artilerija rodė sėkmingą veiklumą. Buvo pataikyta į priešo laivus, stovinčius tiek jūroje, tiek Hanko uoste. Taip pat ir kiti svarbūs punktai buvo sėkmingai bombarduojami. Rytų fronte rugpiūčio 1 d. kovose priešas neteko 2.000 karių. Buvo sunaikinta daug priešo tankų ir automobilių. Į mūsų kariuomenės rankas pateko didelis grobis, kurio tarpe daug automatinių ginklų. Sovietų puolimai visur buvo atmušti. Šeštadienį, rugpiūčio 2 d., bolševikai, be Su:kavos niekur nebombardavo ir jokių nuostolių nepadarė. Oro kovose viršum Rautjaervio leitenantas Juutilainenas numušė du priešo kovos lėktuvus. Viršila Nissinenas, kuris šioje kovoje numušė vieną sovietų kovos lėktuvą, su savo lėktuvu pasiekė 14-jį laimėjimą.